

**SÈRIE 4****OBJECTES: FORMA I ESPAI****Exercici 1 ( 2 punts)****Consideracions generals:**

L'alumne haurà escollit d'entre les dues opcions proposades la que li permeti demostrar millor els seus coneixements.

Les dues imatges (núm.1 i núm.2) són suficientment oposades en molts aspectes, però tenen, al mateix temps, punts en comú; per tant, és fàcil d'establir relacions de similitud o divergència.

Per sobre del plantejament concret que faci l'alumne, s'ha de valorar:

1r. La capacitat per observar i analitzar visualment les imatges.

2n. El coneixement i ús adequat de la terminologia.

En l'OPCIÓ A es demana que l'examinand faci una anàlisi formal, és a dir, que indiqui tot el que fa referència a l'estructura, composició, caràcter o particularitat de les formes, línies, colors, tècniques, mides, etc. Alguns d'aquests aspectes són, a més, fàcilment visualitzables a través d'uns croquis, dels quals el corrector pot deduir el grau de comprensió i claredat gràfica de l'alumne. Hi ha diferents tipus de croquis, tots ells vàlids, a través d'ells el corrector ha de valorar la capacitat de l'examinand per entendre l'organització de la imatge.

En l'OPCIÓ B es demana que l'alumne exposi i relacioni els valors connotatius de les obres, així com les interpretacions que poden formar part del bagatge cultural pròpies del batxillerat o que són estrictament personals. L'alumne pot descriure també la seva particular interpretació de les obres. Cal valorar positivament si l'examinand és capaç d'establir relacions amb altres autors, obres i moviments.

Tant en una opció com en l'altra, cal tenir en compte que no existeix una resposta única, ni tan sols modèlica, per tant, i només a títol orientatiu per al corrector, esmentem una llista d'idees clau per cada opció. Advertim que, malgrat que les presentem separatament, l'alumne pot respondre interrelacionadament.

**OPCIÓ A****Imatge 1 .**

**Giorgio Morandi (1890-1964). Natura morta. 1918. Oli sobre tela. 56,5cm x 47cm. Milà, Pinacoteca Brera.**

Idees clau:

- Podem observar l'estructura compositiva considerant l'esfera com a centre visual. Les verticals i les horitzontals principals determinen proporcions molt semblants a les aúries. El conjunt de línies verticals i horitzontals articulen una trama que ordena tot el conjunt del quadre al que se li superposa un triangle compositiu desplaçat a la part esquerra del quadre.

- La representació de l'espai correspon a una perspectiva frontal amb alguns elements en posició obliqua que aporten dinamisme a la composició

- La llum està aplicada per ajudar a modelar la forma, seguint una direccionalitat frontal-lateral, provenint del cantó esquerra que accentua el caràcter corpori i volumètric de les formes, creant una sensació d'irrealitat.

- El color contribueix altament a la harmonia i regularitat del conjunt, amb domini de les gammes terciàries marrons i ocres i són modelats per aconseguir efectes de llum, tot i que el tractament és molt planimètric. S'observa subtilment el treball matèric de la pintura a l'oli molt elaborada, de pinzellada continguda, lenta amb la possible finalitat d'aconseguir un

efecte de representació temporal. Les formes son precises, definides en el seu contorn fins i remarcades amb una línia negra.

### **Imatge 2.**

**Augustin Tschinkel.( 1905-1983) Emigrants. 1927. Gravats en linòleum 43,7cm x 32,5 cm.**

- És una composició que juga amb els límits de l'enquadrament i es fa permeable a l'espai blanc del paper del gravat.
- L'estructura compositiva bàsica correspon a la recerca d'un equilibri de masses frontal. La gran taca verd-gris de la base equilibra les formes negres superposades. Les figures son ordenades verticalment i seqüencialment. L'anàlisi geomètrica d'aquesta obra estampada permet deduir fàcilment la seva estructura compositiva.
- La representació de les figures és molt sintètica i s'obté utilitzant un mateix esquema geomètric bàsic a manera de mòdul que s'adapta als diferents elements del cos humà (extremitats, cos, cap, barrets, etc..) convertint les figures humanes en formes objectuals.
- Aplicació de tintes planes, pròpies de l'estampació d'un gravat sobre linòleum amb la selecció de dos colors que aporten una especial claredat visual al tema.
- Tractament vertical de l'espai compositiu, on les figures es sobreposen i es situen en diversos nivells d'alçada per tal d'indicar la seva posició en profunditat.

### **OPCIÓ B**

#### **Imatge 1.**

**Giorgio Morandi (1890-1964).Natura morta. 1918. Oli sobre tela. 56,5 cm x 47 cm. Milà, Pinacoteca Brera.**

Idees clau:

- Morandi va ser un pintor que tot i rebre les influències d'alguns moviments de l'època (futurisme, metafísica, cubisme..) va mantenir una certa distància i va poder realitzar una obra singular, va seguir una línia personal molt persistent basada en l'ordre geomètric, l'equilibri, la quietud. En les seves obres creà un univers immòbil ordenat per una estricta geometria, un a factura lenta i una harmonia cromàtica.

El més característic de l'obra de Morandi són els grups d'objectes que constitueixen repetidament el tema dels seus quadres. Un món d'objectes neutres o millor dit "neutralitzats" (ampolles, gerres, tasses, misterioses capsetes, etc..) banyats sempre d'una llum monocroma.

- Aquest treball en concret, ens pot evocar algunes obres cubistes amb les quals es sincrònica, no posseeix la "tremolor de pinzellada" tan característica de Morandi, ans al contrari, es basa amb línies rígides que evoca l'interès per destacar la dimensió abstracte de la realitat. Pertany a una etapa inicial de la producció de Morandi.

- Aquesta pintura és austera i subtil, freda i distant i molt precisa en la definició de les formes, plena de contenció expressiva per tal de potenciar els valors representacionals i formals de l'escena. Segueix la tradició de la pintura de representació però incidint en alguns aspectes com la representació de la llum i dels seus contrastos. Els factors temps i llum, tan importants en la pintura metafísica, també ho son en la pintura de Morandi que aconsegueix una pintura "del silenci", que parla a mig to i que reclama l'atenció pausada.

- L'alumne pot fer-ne una interpretació personal o facilitar dades de la biografia de Morandi.

**Imatge 2.****Augustin Tschinkel.( 1905-1983) Emigrants. 1927. Gravat en linòleum 43,7/32,5 CM.**

- L' autor va pertànyer al grup Nova Realitat, que es va desenvolupar a Alemanya a principis dels anys 20. Aquesta obra demostra algunes característiques d'aquest grup: compenetració amb els motius i processos tècnics, industrials i del món del treball, mentalitat constructiva, espais buits, sense expressió atmosfèrica.
- Obra construïda a partir del concepte dels elements visuals bàsics: punt, línia, pla, contorn. Referències als principis teòrics de l'abstracció.
- Tractament objectual de l'home. L'autor ens aporta una visió crítica sobre la situació dels treballadors a les fàbriques. Relació entre l'home i la producció industrial.
- El gravat en linòleum com a solució per la difusió popular, que exigeix a l'autor una simplicitat. Obra seriada en relació a l'obra única.
- Difusió i crítica social. Implicacions socials de l'art.
- L'alumne pot fer-ne una interpretació personal, facilitar dades de la biografia de Tschinkel, o establir comparacions amb altres autors (per exemple F. Léger)

**Exercici 2 ( 8 PUNTS)**

Consideracions generals:

- L'examinand té opció per resoldre l'enunciat usant diferents graus de figuració considerant però que l'exercici ha de correspondre a tots els requeriments representacionals indicats (figures geomètriques: esfera, cons, cub i cilindre situats en els quatre graons d'una escala), i a una determinada estratègia per tal d'interpretar l'escena com a dibuix de taca i/ o de clarobscur.

Es valorarà:

- La capacitat de resposta a l'exercici proposat.
- Coherència entre concepte i llenguatge visual, composició i procediment gràfic.
- El risc en presentar solucions creatives

Esbossos (1 punt)

- Capacitat d'utilització del dibuix com a projecte artístic i com a mitjà de pensament visual.

Treball de 100 cm x 70 cm. (7 punts)

- Plantejament visual del tema proposat. Capacitat de resolució del representació de les formes a l'espai ( Puntuació orientativa màxima:3 punts)
- Composició i domini de la superfície del dibuix (Puntuació orientativa màxima:2 punts)
- Tractament correcte del procediment lliurement escollit per fer un a dibuix de taca i/o clarobscur (L'examinand pot incidir sobre algun dels aspectes de la representació més que d'altres o utilitzar solucions gràfiques diverses i igualment vàlides (per exemple: contrastos, masses planes, textures, etc. (Puntuació orientativa màxima:1 punt)
- Altres aspectes que l'examinador pot considerar en funció del tipus de dibuix realitzat (Puntuació orientativa màxima:1 punt)

**SÈRIE 1**

## LA FIGURA HUMANA: EL RETRAT

**Exercici 1** (2 punts)**OPCIÓ A**

**Imatge A.** Richard Hamilton (1922 - ). *Estampa de moda (estudi cosmètic III)* 1969. Collage, esmalt, acrílic i cosmètics damunt paper litografiat. 100 x 70 cm. Col·lecció particular.

Síntesi d'idees clau: Composició poc estable i dinàmica marcada per els ritmes que conformen els diferents volums. retrat elaborat a partir de fragments d'altres imatges. Clara interacció entre les dues tècniques principals emprades – fotografia i pintura – proporcionant diferents registres plàstics, i creant vincles i/o relacions entre una dicció mecànica i una altre d'orgànica. Manca de perspectiva espacial i atmosfèrica. Trencament de les normes de la representació tridimensional a partir de la juxtaposició d'imatges tridimensionals amb d'altres bidimensionals. Descripció del cromatisme emprat: contrast entre colors freds i escala de grisos amb els càlids (ocres, rosats, etc.).

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

Encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Interpretacions personals de l'obra.

**Imatge B.** Chuck Close (1940 - ). *Leslie/Aquarel·la*. 1972-73. Aquarel·la sobre paper muntada damunt tela. 184,2 x 144,8 cm. Col·lecció particular.

Síntesi d'idees clau: Composició estàtica. Es tracta d'un primer pla frontal del retrat d'una noia. Acabat extremadament realista i detallista, amb distorsions òptiques – jersei, cabells i orelles desenfocades – pròpies d'una imatge fotogràfica. Fons totalment pla. Il·luminació focal que prové de l'esquerra, típiques d'un plató fotogràfic. Malgrat que es tracti d'una aquarel·la no es percep en cap moment les aiguades típiques d'aquest mitjà, aquí la tècnica es dedica exclusivament a aconseguir l'apropament màxim amb la realitat. Contrast entre les tonalitats fredes del fons i dels ulls (verds i blaus) amb les càlides de la figura (ocres, marrons i rosats).

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

Encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Interpretacions personals de l'obra.

**OPCIÓ B**

**Imatge A.** Richard Hamilton (1922 - ). Fashionplate (cosmetic study III) 1969. Collage, esmalt, acrílic i cosmètics damunt paper litografiat. 100 x 70 cm. Col·lecció particular.

Síntesi d'idees clau: En l'obra s'utilitzen elements propis de la cultura pop (*top models*), i la data de realització ens indica que està emmarcada dins d'aquest moviment, es valoraran positivament els comentaris i dades que s'aportin sobre l'art pop. Es tracta d'una reconstrucció d'un rostre a partir del *collage* fotogràfic, el resultat final és una revisió del cubisme analític de Picasso i Braque; es valoraran positivament les referències que es facin al respecte.

La temàtica i el títol de l'obra podria suggerir la cerca d'un patró de bellesa ideal de dona, i al mateix temps la crítica de l'ús de la imatge femenina com a material de consum.

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

Encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Interpretacions personals de l'obra.

**Imatge B.** Chuck Close (1940 - ). Leslie/Watercolor. 1972-73. Aquarel·la sobre paper muntada damunt tela. 184,2 x 144,8 cm. Col·lecció particular.

Síntesi d'idees claus: L'obra forma part del moviment fotorrealista/hiperrealista nord-americà, no és necessari que l'examinand ho sàpiga, però és valorarà positivament qualsevol tipus de referència al respecte. Si que s'haurà d'incidir en el fet que és una pintura que beu directament de la fotografia, i que aquesta condiciona els resultats finals – s'han de tenir en compte els efectes de la imatge desenfocada que es mantenen en la pintura són propis de la òptica fotogràfica. Es valorarà positivament qualsevol tipus de referència al debat sobre la relació entre pintura realitzada a partir d'un model fotogràfic o d'un model natural. Temàtica quotidiana, es podria tractar d'una persona propera a l'artista, on els mínims detalls estan tractats amb gran dedicació. És pot plantejar el fet de que el tema es converteix en una excusa per desenvolupar els artificis de la tècnica pictòrica.

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

Encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Interpretacions personals de l'obra.

**Exercici 2** (8 punts)

Consideracions generals:

- L'examinand té la opció de resoldre l'enunciat usant diferents graus de figuració, abstracció o simbologia.
- Valorar les qualitats estètiques, expressives i representatives per les quals l'examinand ha optat.
- Valorar la destresa en l'ús de la tècnica emprada i escollida lliurement.

**Esbossos** (1 punt):

- Capacitat d'utilització del dibuix com a projecte artístic i com a mitjà de pensament visual.
- Destresa en l'ús del mitjà triat.
- Qualitat progressiva dels esbossos presentats.

**Treball de 100 x 70 cm** (7 punts)

- Creativitat en la interpretació del text.
- Capacitat per representar un rostre molt vigorós.
- L'enunciat demana que es tingui en compte l'esperit que transmet el text, on es descriu el rostre de Pablo Ruíz Picasso, utilitzant adjectius molt rotunds, quasi com si es tractés d'una escultura cubista. L'examinand ha de demostrar que ha captat aquesta idea.
- No és necessari que el dibuix final s'assembli a Pablo Ruíz Picasso, però si així ho fos es pot valorar de manera positiva.
- S'ha de valorar especialment que el retrat s'integri degudament en l'espai imaginat per l'examinand.
- Aportacions imaginatives en la composició.
- Bon tractament de la tècnica.